

تهیه گزارش حمایت‌طلبی جهت جمع‌آوری اطلاعات در خصوص رصد استئوپروز در کشور

مجری: دکتر عباسعلی کشت کار

گروه: فلسفه، اخلاق پزشکی و علوم زیستی

سال شروع: ۱۳۹۳

سال پایان: ۱۳۹۳

چکیده

مقدمه

پوکی استخوان یا استئوپروز شایع‌ترین بیماری بافت استخوانی است که با کاهش تراکم استخوان و از دست رفتن کیفیت ریزساختاری آن شناخته می‌شود. اهمیت پوکی استخوان در شکستگی ناشی از آن که معمولاً اولین علامت بیماری نیز است نمود پیدا می‌کند. پوکی استخوان قابل‌پیشگیری و درمان است ولی از آنجا که تا زمان شکستگی علامت هشداردهنده‌ای وجود ندارد، تعداد کمی از افراد در زمان مناسب تشخیص داده شده و درمان می‌شوند. در ایران نیز در دهه اخیر این بیماری به‌عنوان چالش بهداشتی شناخته شده و مطالعات زیادی در حال انجام است ولی شکاف اطلاعاتی در برخی از شهرستان‌ها، گروه‌های سنی و اقوام وجود دارد. به همین علت نقشه استئوپروز به‌عنوان نقطه آغازین برای فهم بهتر شیوع درجات مختلف پوکی استخوان و عوامل مؤثر بر آن در سراسر ایران حائز اهمیت است.

روش‌شناسی

در این گزارش مبتنی بر شواهد تلاش شده است تا شیوع استئوپروز در ایران بر اساس مطالعات کشوری مبتنی بر جمعیت انجام شده در شهرها و همچنین روستاها برآورد شود. درواقع این فاز یعنی جمع‌آوری اطلاعات در قالب مرور نظام‌مند انجام شده است.

یافته‌ها

اولین مطالعات کشوری در رابطه با استئوپروز و عوامل خطر آن مربوط به مطالعه IMOS (Iranian Multi Center Osteoporosis Study) است که در سه فاز انجام شده است. در فاز اول در سال ۸۱-۸۰ در شهرهای تهران، تبریز، مشهد، شیراز و بوشهر در زنان و مردان بین ۷۰-۲۰ سال انجام شد ۸/۳ درصد افراد مبتلا به استئوپروز و ۱۸/۳ درصد آن‌ها مبتلا به استئوپنی بودند. فاز دوم در سال ۱۳۸۵-۱۳۸۴ در شهرهای یزد و ساری انجام شد و فاز سوم بررسی سلامت استخوان در سال ۱۳۹۰ در شهرهای اراک و سنندج صورت گرفت. در فاز سوم مطالعه ۸۲/۶ درصد افراد مورد مطالعه مبتلا به درجات مختلف کمبود ویتامین D بودند و ۱۰/۶ درصد آن‌ها از بیماری استئوپروز رنج می‌بردند.

شیوع پوکی استخوان در نقاط مختلف جهان، با توجه به افزایش قابل توجه در طول عمر افراد سیر صعودی دارد. بر اساس برآورد اخیر، بیش از ۲۰۰ میلیون زن در سراسر جهان از استئوپروز رنج می‌برند. بر اساس معیار سازمان جهانی بهداشت حدود ۲۲ میلیون زن و ۵۵ میلیون مرد بین سنین ۸۴-۵۰ سالگی در کشورهای عضو اتحادیه اروپا مبتلا به استئوپروز هستند (آمار سال ۲۰۱۰). پیش‌بینی می‌شود با توجه به نرخ

افزایش جمعیت در این اتحادیه تعداد مبتلایان به استئوپروز ۲۷/۵ میلیون نفر در سال ۲۰۱۰ با ۲۳ درصد افزایش به ۳۳/۹ میلیون نفر در سال ۲۰۲۵ برسد.

بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به نقش عوامل ژنتیکی و جغرافیایی در بروز استئوپروز به نظر می‌رسد تهیه و تدوین نقشه جامع کشوری استئوپروز می‌تواند به سیاست‌گذاران در اتخاذ برنامه‌های پیشگیری و درمانی با توجه به شرایط هر منطقه کمک نماید. این نقشه همچنین به آن‌ها برای اولویت‌بندی اقدامات لازم و موردنیاز جامعه کمک می‌کند.

کلیدواژه: استئوپروز، حمایت‌طلبی، پیشگیری، نقشه جامع کشوری، ایران.